

INHOUD

AAN DE LEZER

9

EERSTE VOORDRACHT – Hannover, 27 december 1911

11

Het weerleggen van de geesteswetenschap. Morele idealen. De strijd van de materialistische denk- en gevoelsrichting met de spirituele geestesrichting. De door-God-gewilde en de van-God-vervreemde mens. De brug slaan tussen de geluk brengende beschouwing van het uiterlijke en de ons in diep konflikt brengende beschouwing van onze ziel. Denken en oordeelsvorming. De voorbeelden van de broodjes met de tien Kreuzer, en van de persoon die dood uit de beek werd gehaald. Müllner. De Grieken: 'Alle onderzoek door de mens moet uitgaan van de verwondering.' Goethe's bewering. De opvoeding van het denken tot verwondering, eerbied en wijsheidsvolle overeenstemming met de wereldverschijnselen.

TWEEDE VOORDRACHT – 28 december 1911

37

Overgave aan de loop van de wereld. Kants antinomieën: zijn bewijs voor de begrensdheid van het menselijk kenvermogen. Menselijk denken en goddelijk denken. Het laten-uitspreken-van-de-geheimen-der-dingen bij Goethe. Het voorbeeld van de wolf die de lammeren opvreet. Heersende wil in de zin-

tuigwereld, heersende wijsheid in de wereld van ontstaan en vergaan. Schopenhauer: de heersende wil slechts in de klan-
kenwereld. Eigenliefde. Het goede als scheppend principe,
het kwaad als doodbrengend principe.

DERDE VOORDRACHT – 29 december 1911

63

Geheimen van het leven; wanordelijk in-elkaar-zitten van de vier wezensdelen. Lucifers woorden. Het overwicht van het fysieke lichaam over het etherlichaam – de zintuigen. Het overwicht van het etherlichaam over het astraallichaam – klierafscheiding. Het overwicht van het astrale lichaam over het etherlichaam – de normale fysisch-organische levensprocessen. Het overwicht van het Ik over het astrale lichaam – het egoïstischer geworden Ik. Luciferische verleiding. Mysterie van Golgotha: niet met het verstand te vatten. Ontmoeting van Lucifer en Ahriman.

VIERDE VOORDRACHT – 30 december 1911

85

Karakteristieken van materie. Relatie tussen tijd en ruimte. Herinneringen; als-een-huid-afgestroopte voorstellingen. Zieleleven: beweging. Het onderscheiden van: wil, wijsheid, beweging en vorm. De Geesten van de Wil, van de Wijsheid, van de Beweging en van de Vorm. De stofbelevissen in de ruimte en de zielebelevissen in de tijd. Het ontstaan van de-ruimte-vullende materie uit het stukbreken van de on-ruimtelijke vormen van het geestelijke. Drie soorten stof: in de buitenwereld, in de plant, in het menselijk en het dierlijk lichaam. De mens zonder de invloed van Lucifer. Aanhangers van het materialisme: leerlingen van Lucifer. De uittocht uit het paradijs. Beendermaterie, spiermaterie en zenuwmaterie.

VIJFDE VOORDRACHT – 31 december 1911

113

Het dubbelwezen van de mens: de stukspattende vorm en de uitstralende substantie. Zintuig-, klier- en verteringsmens. Het mysterie van het opnemen van wat we uitstralen valt uiteen in twee delen: in iets wat de kosmos graag opneemt, en in